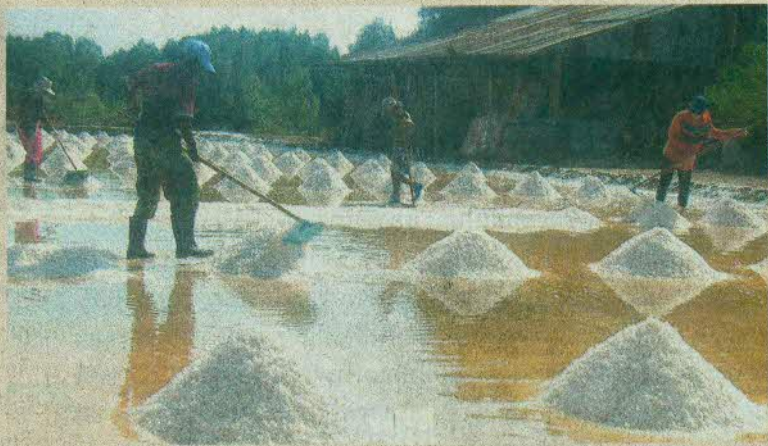

ภูมิปัญญา ‘นาเกลือ’

อาชีพที่ใกล้สูญสลาย

การผลิตเกลือสมุทร หรือการทำนาเกลือ เป็นอาชีพที่ทำกันมากในเขตจังหวัดที่มีพื้นที่ติดทะเล มีสภาพดินเหนียว เพราะจะสามารถนำน้ำทะเลมาซึ่งทำเกลือได้ เป็นอาชีพที่ต้องอาศัยภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษสืบทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ในการนำน้ำทะเลที่มีความเค็มตามธรรมชาติ ผ่านกรรมวิธีตามวิถีชาวบ้าน จนได้เป็นเกลือธรรมชาติที่ดีที่สุด มีคุณภาพและอุดมไปด้วยแร่ธาตุ

คุณภาพของเกลือสมุทรดูจากความสวยของเม็ดเกลือที่ผลิตได้ ซึ่งคุณภาพเกลือแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ “เกลือขาว” หรือ “เกลือแก้ว” เรียกว่า “เกลือคัด” เป็นเกลือขั้นที่ 1 มีคุณภาพดีที่สุด เม็ดเกลือขนาดใหญ่ ชาวไส ไม่มีตะกอน หรือดินติดอยู่ นิยมนำไปบริโภคหรือประกอบเป็นอาหาร “เกลือกลาง” เป็นเกลือขั้นที่ 2 มีขนาดเล็กกว่า สีคล้ำเล็กน้อย อาจมีตะกอนปนอยู่บ้าง นิยมไปใช้ในการตองผัก กุ้งหอย ปู ปลา และใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม “เกลือดำ” เป็นเกลือขั้น 3 ที่เรียกว่าเศษเกลือ เม็ดจะเล็ก มีตะกอนปนอยู่มาก มีสีขาวนวลปนน้ำตาล นิยมนำไปเติมน้ำในบ่อเลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา หรือปรับสภาพดินในสวนผลไม้

บุญโปรด เจริญฤทธิ์

แม้อาชีพทำนาเกลือ เป็นอาชีพเก่าแก่ของคนเมืองสมุทรสงครามกว่า 100 ปีมาแล้ว แต่ปัจจุบันหลงเหลืออยู่น้อยเต็มที เนื่องจากชาวนาเกลือหันไปประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น การทำนากุ้ง และการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ที่มีความเหน็ดเหนื่อยน้อยกว่า ไม่ต้องรับผิดชอบมากเหมือนกับการทำนาเกลือ ประกอบกับราคาเกลือมีราคาถูกลงทุกวัน คำว่าไม่คุ้มทุนจึงเกิดขึ้น ชาวนาเกลือจึงปล่อยพื้นที่ให้รกร้างไปตามธรรมชาติ ก็

นำเสียดายที่อาชีพทำนาเกลือตกทอดกันมาหลายชั่วคนแล้วกำลังจะสูญสลาย แต่ก็ยังมีคนรุ่นกลางและคนรุ่นเก่าที่ยังประกอบอาชีพนี้อยู่บ้าง

“เชาว์ เฮงสกุล” ประธานสหกรณ์การเกษตรนาเกลือสมุทรสงคราม เลขที่ 37 หมู่ 4 ต.ลาดใหญ่ อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม บอกว่า ปัจจุบันเมื่อความเจริญเข้ามา เช่นห้างสรรพสินค้าและหมู่บ้านจัดสรร นาเกลือจึงเหลือเพียง 5,000 ไร่ ใน ต.บางแก้ว และ ต.ลาดใหญ่ อ.เมืองสมุทรสงคราม มีผู้ประกอบการอาชีพทำนาเกลือจำนวน 204 ราย แยกเป็นเกษตรกรรายย่อยทั่วไป 104 ราย และที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรนาเกลือสมุทรสงครามอีก 100 ราย โดยใน 1 ปี นาเกลือ 1 ไร่ เฉลี่ยให้ผลผลิต 7 เกวียน ราคาคุ้มทุนอยู่ที่เกวียนละ 1,500 บาท แต่เนื่องจากสภาวะภัยแล้งนานทำให้มีเกลือออกสู่ตลาดจำนวนมาก กอปรกับมีเกลือสินเธาว์และเกลือจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาในท้องตลาด จึงทำให้เกลือทะเลซึ่งผลผลิตได้ในภาคกลาง 3 จังหวัด คือ เพชรบุรี สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม ล้นตลาดจนราคาตกต่ำ สร้างความเดือดร้อนให้กับชาวนาเกลือในพื้นที่เป็นอย่างมาก

เชาว์ เฮงสกุล

ชัยยันต์ อยู่ศิริ

“เชาว์” ระบุว่า จึงอยากขอฝากรัฐบาลให้ลงมาดูแลชาวนาเกลือบ้าง เพราะนาเกลือเป็นอาชีพหนึ่งที่ทุกรัฐบาลไม่ค่อยใส่ใจ โดยเฉพาะเกลือจากประเทศเพื่อนบ้านไม่ควรนำ

“เชาว์” ระบุว่า จึงอยากขอฝากรัฐบาลให้ลงมาดูแลชาวนาเกลือบ้าง เพราะนาเกลือเป็นอาชีพหนึ่งที่ทุกรัฐบาลไม่ค่อยใส่ใจ โดยเฉพาะเกลือจากประเทศเพื่อนบ้านไม่ควรนำเข้ามาจำหน่าย เพราะเป็นสาเหตุทำให้เกลือล้นตลาด และราคาเกลือในประเทศถูกลง

ด้าน **บุญปรอด เจริญฤทธิ์** ผู้ก่อตั้งโรงเรียนนาเกลือแห่งแรกของเมืองไทย เลขที่ 3 หมู่ 1 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม บอกว่า พื้นที่ทำนาเกลือประมาณ 5,000 ไร่ มีเกษตรกรผู้ทำนาเกลือที่เป็นเจ้าของประมาณ 20% เท่านั้น ที่เหลือเป็นผู้เช่า ส่วนปัญหาที่เกษตรกรกำลังได้รับความเดือดร้อนอยู่ขณะนี้ก็มีหลายเรื่อง ได้แก่ 1.เกิดจากความแห้งแล้ง ทำให้เกลือล้นตลาด ส่งผลให้ราคาเกลือตกต่ำอยู่ที่เกวียนละ 1,300 บาท ซึ่งไม่คุ้มทุน จึงต้องการให้ภาครัฐช่วยประกันราคาเกลืออยู่ที่เกวียนละ 2,000 บาท เกษตรกรจึงจะอยู่ได้ 2.ประมงชายฝั่งจับปลากะตักไม่ได้ อุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องที่ใช้เกลือต้องหยุดชะงัก ทำให้ตลาดเกลือแคบลง 3.ขาดการประชาสัมพันธ์เรื่องคุณภาพเกลือสมุทร 4.มาตรฐานเรื่องเกลือบริโภคไม่เท่าเทียมกัน 5.ปัญหาเรื่องที่เขานาเกลือมีราคาแพง 6.ปัญหาการสูญเสียของกังหันลมนาเกลือในพื้นที่ 7.ต้นทุนการทำนาเกลือ เช่น ค่าขนและค่าแบกเกลือเพิ่มสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรผู้ทำนาเกลือแบกรับภาระไม่ไหว 8.ปัญหาคอลงดินเลน ทำให้เป็นอุปสรรคในการขนส่งเกลือ 9.ไม่มียั้งฉางเก็บเกลือที่ได้มาตรฐาน และ 10.ต้องการให้มีการสร้างมูลค่าเพิ่มของซีเดดนาเกลือ เป็นต้น

ส่วน “ชัยยันต์ อยู่ศิริ” ประธานสภาเกษตรกรจังหวัดสมุทรสงคราม บอกว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นจะได้ประชุมหารือกับสหกรณ์นาเกลือทั้ง 3 จังหวัด ได้แก่ เพชรบุรี สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม ในนามของสภาเกษตรกร เพื่อรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นผลักดันเข้าสู่สภาเกษตรกรแห่งชาติ และเสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เร่งดำเนินการช่วยเหลือต่อไป

ขจร โพธิ์นิ่มไทย